

Redacțiunea, Administrațiunea
și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Brevetele de invenție nu se primesc.
Honorariile nu se văd în urmă.
Brevetele de invenție:
Brașov, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Incerate mai presede în Viena
H. Moss, Haasenstein & Vogler (Otto
Moss), H. Schalek, Alois Hornsdorfer, M.
Dales, A. Oppelt, J. Demmberg; în
Budapesta: A. V. Goldberger, Elek-
tion Bernat; în Frankfurt: G. L.
Dauke; în Hamburg: A. Steiner.
Prețurile inserțiilor: o serie
garmond pe o colină 6 cr. și
18 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagină a III-a o
serie 18 cr. v. a. sau 30 bați.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANULU XVI.

„Gazeta” este în vânzare și
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 26 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
a administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etagiu
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusele în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Unu exemplar 5 cr. v. a.
sau 15 bați. Atât abonamen-
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 242.

Brașov, Luni-Marti, 2 (14) Noembrie

1893.

Acțiunea dușmănoasă din comitate.

Brașov, 1 Noembrie v.

Era de prevădută, că constată-
rile d-lui ministru de interne Hiero-
gnani, care dăsesse în cunoscutul său
discurs privat la naționalități,
că o cauză principală a nemulțu-
mirii acestora ar fi escluderea lor
din oficiile publice, vor produce
mari îngrijiri în tabăra veneticilor
bugetivori de prin comitate.

Nici n'a apucat guvernul We-
kerle să dea vre-unu semn serios
de „indrepțare” în privința acasta
și etă că comitatele sunt în cea
mai mare fierbere. „Patrioții” buge-
tăvori, pe a cărora mână sunt date
aceste comitate, își văd pericolul
interesele; se tem că li se vor mai
lua din slujbele monopolizate de ei
exclusiv și vor trebui să cedeze unele
din ele și în favorul celor de alt
neam.

De aci se explică mișcarea cea
pătimașă și plină de ură, ce a înce-
put a se manifesta prin comitate
în contra popoarelor nemaghiare și
în special în contra Românilor.
Nu mai puțin ca patru comitate
s-au găsit până acum, cari prin
adrese către dietă au hotărât să
ceră luarea de măsuri excepționale
în contra Nemaghiarilor, mai ales
în contra Românilor. Intre
acestea se află comitatul Făgărașului,
al Coșocnei, al Sălagiului
și al Neogradului, la cari se mai ad-
da și reprezentanța orașului Clușiu.

Ce ironia însă a crede, că acasta
mișcare ar fi eșită în adevăr din-
tr-un impuls al populației comi-
tatele din vorbă. Cine ar și
pute admite, fiă și măcar pentru
un moment, că locuitorii unor
comitate cu o populație aproape
exclusiv nemaghiară și mai cu seamă
română, să fiă în stare a se angaja
la o mișcare atât de criminală față
de propriile lor interese?

Nu va fi nimeni atât de naiv
să creadă, că acasta ar fi în adevăr
o mișcare a populației comitate-
lor. Mișcarea este pornită, susținută
și executată exclusiv numai din
partea funcționarilor administrativi
unguri și a aderenților lor, al
cărora scop final este să nu-și perdă
puterea și cuțitul din mână, să nu
se ia din terenul de exploatare,
să se li se lase și mai departe liber
să se asupră Nemaghiarilor, ca să-
i poată exploata mai mult încă ca
până acum.

Nu mai așa ne putem explica
marele zel, cu care lucrează ei la
înlăturarea și propagarea urei de rassă
de Români, care nu poate fi nici
în interesul statului, nici în al
naționalității, precum de repețite-ori s'a
recunoscut acasta și din partea u-
nora politici maghiari.

Vorba rămâne acum, că ore ce
se înmăntă mai are așa și „auto-
nomia” a comitatele, când o mână
de parveniți pot să aducă în nu-
măre lor asemenea concluse revoltă-
toare și diametral opuse dorinței și
voinței celor ce prin numărul și

averea lor constituie baștina popo-
rației acestor comitate?

Decă o mișcare atât de vrăș-
masă naționalității noastre s'a înce-
put tocmai în comitatele locuite
de Români, acasta este dovada cea
mai strălucită despre volnicia cu
care sunt ocărmită aceste comi-
tate și despre trista și ne mai po-
menita aservire a lor.

De altă parte însă nu putem
lăsa neamintit la acest loc, că
pe cât de revoltătoare se pare pro-
cedura celor ce stau astăzi în
fruntea comitatele noastre, pe atât
de tristă și condamnabilă găsim în-
diferența reprezentanților români
din aceste comitate.

O adevărată batjocură este mai
alesu ceea ce s'a petrecut la Fă-
găraș, unde scim, că Români
formază chiar majoritatea represen-
tanței comitatense. Nu simt ore
acești Români umilirea și batjocura,
ce li s'a făcut prin aducerea conclu-
sului dela 14 Octomvre a. c. ? Ce au
făcut ei, unde au fost și cu ce-și
vor pute scusa înaintea lumii ro-
mânesce indiferența dovedită cu oca-
sia amintitei adunări comitatense?

Adecă adunarea comitatului Fă-
găraș, compusă din membri în ma-
joritate Români, declară pe cele
95% ale populației române a co-
mitatului de primejdișe și cere pen-
tru mai buna înfrânare a lor în-
troducerea administrației de stat, *sans
phrase*.

Apoi să nu te revolti în fața
unei asemenea triste priveliște? De
ce să se îngrozescă omul mai mult:
de răutatea și volnicia micilor ti-
rani, ori de slăbiciunea și servilis-
mul scârbos al celor, cari suferă
în tăcere loviturile și batjocu-
rile lor?

Adresa Ungurilor Clușeni.

(Fine.)

Din cele duse s'ar pără, că cel
mai bun lucru ar fi să se mai impu-
șineze censul după avere. Ei, der
apoi impușinarea censului nu oferă
atâta garanție în privința capabi-
lității, cum oferă censul mai ridi-
cat, deoarece de avere mai mare adese-
ori este strâns legată și o anumită cul-
tură. Intre starea culturală a ome-
nilor fără avere și între cea a ome-
nilor cu o avere minimală, de obicei
nu este chiar nici o deosebire. Nu se
poate găsi deci un alt mijloc corect
pentru rezolvarea acestei chestiuni,
decât acasta, ca de odată cu impușina-
rea censului după avere, să se impu-
șineze și censul după inteligență. Acest
mijloc corespunde mai bine decât
tote, atât existenței democratice a
organizației noastre de stat, cât și
desvoltării sistemului nostru de drept.
Acasta corespunde mai bine și adevă-
ratei stări a lucrului, deoarece a sus-
ținut, că cine plătește o anumită
dare de pământ, acela este capabil
de a alege, ca deputat, pe omul cel
mai potrivit; acasta nu totdeauna
este adevărat; a dice însă, că cine
are inteligență, acela are și capabi-
litate: acasta în cele mai multe ca-
surile este adevărat. Fără 'ndoie,
că aici nici vorbă nu poate fi despre
o calificare mai înaltă. De acasta
are lipsă nu cel ce alege, ci

cel ce este ales. La totu casul
însă dela totu acasta, cari în acest
mod mijlocit exerciază o influență
asupra afacerilor țerei, se poate pre-
tinde cel puțin atât, ca să se știe
programa, vorbire și scrisorile
deputatului lor și să se poată sta
într-un contact în scris cu cel ce
l'a ales. Așa-dacă ca o condiție a
censului după inteligență ar fi a se
stabilii cunoscerea scrisului și a
cetitului. Acasta însă nu este de
ajuns; deoarece cunoscerea scrisu-
lui și cetitului tocmai pentru aceea
este aici dătător de măsură în privința
capabilității, pentru că prin ea se
face posibilă înțelegerea celor ce se
lucră în legislațiune și în guverna-
ment. Astfel stând lucrul, înzadar
ar soi cineva scrie și ceta în limba
chineză, deoarece acestu soiu de
cunoscință a sa totuși nu l'ar pune în
poziția de a pute aprea lucrările
legislațiunii. Acasta se poate numai
așa, decă respectivul știe scrie și ceta
unguresce.

În urma acestora, la revizuirea
legele electorale, care revizuire este
de altminte luată în perspectivă, e
de lipsă a se ștator, ca pe lângă
respectarea obiceiului lor califica-
țiunii morale, a unui cens de avere
corespundător raporturilor econo-
mice ale țerei și mai moderat ca
celu de astăzi, — și a drepturilor
câștigate: ori care cetățenii majori
și cu drepturi individuale, care știe
scrie și ceta ungresce, să fiă alegători.
Nu e lipsă a mai explica, că acasta
este aplicarea celei mai mici
măsură posibile asupra celor, cari
vrău să exerciază o influență asupra
șterii. Nu 'i se face aici nimănu
vre-o nedreptate, deoarece fiă-care
poate pe ușor să-și însușească
această calificare, — și apoi condi-
țiile premergătoare pentru însușirea
acestei calificări, sunt date deja de
deci de ani, prin generalul obliga-
mentu la cercetarea școlei și prin
propunerea obligatorie a limbii
maghiare. Și decă totuși la
punerea în practică s'ar ivi greutăți,
acestea s'ar pute învinge prin
terminele ce ar fi a se fixa până
la intrarea în vigoare a acestor
dispozițiuni.

Cunoscerea limbii maghiare
însă trebuie să se pună ca o condiție
indispensabilă pentru motivul, că
alegerea este cel mai ponderos act
politic al națiunii maghiare; er
voința națională nu are și nu
poate avă altă limbă, în care să
se pronunțe, decât limba maghiară.

După tote acestea cu deplină
onore cerem dela dietă, ca să
binevoască a hotări:

I

a) ca § lă 172 alu articolului de
lege V. din 1878, să se modifice în
acelu sens, ca idea de stat maghiar
să se bucure de o protecție mai
cu efect;

b) procedura de presă să se
modifice astfel, ca să se dificulteze
subtragerea autorilor dela
responsabilitate, și pentru
casul când crima s'ar repeți,
urmările responsabilității să fiă
potentate;

c) comerțul postal cu România
să se restrângă astfel, ca
sentimentul public al locuitorilor
patriei noastre, să fiă ocrotit
de atacurile presei din România,
îndreptate în contra unității
politice și a păcii interioare a
statului maghiar;

d) modificarea art. de lege 37
din 1875 astfel, ca conducerea
afacerilor interioare ale societăților
publice comerciale să fiă controlate
din partea autorităților într-un
mod mai simțit, de cum au fost
până acum;

e) articolul de lege 14 din 1880
respectiv 24 din 1892, să se
modifice astfel, ca procedura
pentru regularea posesiunilor,
să se poată aplica din oficiu.

Neputendu-se spera însă
dela aceste dispozițiuni, decât
numai îmblânșirea mișcărilor
antipatriotice, ne rugăm să se
ia și astfel de măsuri, prin
cari să se taie rădăcinile
dătătoare de stat. Astfel de
măsuri sunt:

II.

a) modificarea articolului de
lege 44 din 1868 astfel, ca la
tote autoritățile publice să se
intrebuințeze exclusiv limba
statului;

b) articolul de lege 9 din 1868
să se modifice astfel, ca
caracterul național al bisericei
greco-orientale să se ștergă;

c) să se modifice art. de lege
30 din 1883 așa, ca
testimoniul de maturitate să
nu mai poată da, decât numai
comisiunii esaminătoare anume
constituite spre acestu scop
din partea statului;

d) art. de lege 38 din 1868 să
se modifice în acelu sens, ca
numai acasta să poată pași pe
cariera învățătorească, cari
au absolvat la preparandii de
stat;

e) art. de lege 28 din 1876 și
18 din 1870 să se execute cu
stricteță, pentru ca astfel
controlarea școlilor populare
și obligamentul de a învăța
limba maghiară, să aibă un
efect mai mare;

f) cu ocaziunea revizuirii
articolului de lege 33 din 1874
cercurile electorale să se
impărta în mod mai drept și
pe lângă moderarea censului
după avere, să se stabilizească
censul după inteligență într-un
mod corespundător ideii de
stat maghiar.

Aflăm necesară luarea
acestora măsură, pentru ca de-o
parte, să se înfrâneze mișcările
române antipatriotice, er de
altă parte pentru ca idea de
stat maghiar să dobândească,
în instituțiuni, baze mai
solide ca cele de până acum.
De a se înțelege, că aici
chestiunea nu este deplină
exploată, de ore-o câte
fapte ale legislațiunii și ale
guvernării, cari au o influență
binefăcătoare asupra
bunăstării și clarificării
poporului, stau tot-odată și
în serviciul punctelor de
vedere naționale ungresce.
Noi ni-am ținut de datorință
a tracta aci numai despre
acele instituțiuni, cari prin
puterea lor influențază în
mod mijlocit asupra
chestiunii de naționalitate.

Ne-am străduit să
rezolvăm problema noastră
cu acea obiectivitate, pe care
o datorim ponderosității
chestiunii și autorității
dietei.

Ne-am silit să arătăm, că
e netemeinică tema celor
ce cred, că realizarea
ideii de stat maghiar
numai pe conta ideilor
liberale s'ar pute întâmpla.
La fiă-care șir al
măsurilor recomandate
de noi, am avut în vedere
temutele garanții ale
libertății publice, și în
privința acelor condițiuni
ale egalei îndreptățiri
cetățenești, cari nu
suferă contradicții și cari
'i se ouvină fiă-cărui
cetățen fără deosebire
de naționalitate —
ne-am ferit cu stricteță
de a recomanda astfel
de mijloce ale puterii,
cari din punct de vedere
principial ar pute provoca
maghiarisare, fiă forțată,
fiă uneltită; însă da,
ni-am întors cu îngrijire
atențiunea noastră
asupra maghiarisării
sentimentelor, de-

orece acesta nu p $\acute{o}$ te fi v $\acute{a}$ t $\acute{a}$ m $\acute{a}$ tor $\acute{u}$ nici m $\acute{a}$ car $\acute{u}$ pentru un $\acute{u}$ cet $\acute{a}$ ten $\acute{u}$ maghiar $\acute{u}$.

Nisui $\acute{n}$ ta n $\acute{o}$ str $\acute{a}$ a fost $\acute{u}$, ca s $\acute{e}$ d $\acute{a}$ m $\acute{u}$ statului ceea ce e al $\acute{u}$ statului, d $\acute{e}$ r a $\acute{s}$ a, ca nimic $\acute{u}$ s $\acute{e}$ nu lu $\acute{a}$ m $\acute{u}$ din ceea ce este al $\acute{u}$ individului. N $\acute{a}$ m $\acute{u}$ recomand $\acute{a}$ m $\acute{e}$ suri deosebite pentru cet $\acute{a}$ tenii n $\acute{o$ stri rom $\acute{a}$ n $\acute{u}$ i, de $\acute{o$ rece datorin $\acute{t}$ a n $\acute{o}$ str $\acute{a}$ este de-a m $\acute{e}$ sura intr $\acute{o}$ form $\acute{a}$ pentru f $\acute{i}$ a care locuitor $\acute{u}$ al $\acute{u}$ acestei patrii drepturile, ca $\acute{s}$ i sarcinile.

Nu a $\acute{s}$ it $\acute{a}$ m $\acute{u}$ ura, oi c $\acute{a}$ ut $\acute{a}$ m $\acute{u}$ pacea; nu facem $\acute{u}$ us $\acute{u}$ de sl $\acute{a}$ biciunea Rom $\acute{a}$ nilor $\acute{u}$, oi voim $\acute{u}$ s $\acute{e}$ int $\acute{a}$ rim $\acute{u}$ t $\acute{e}$ ra.

Din adunarea general $\acute{a}$ ordin $\acute{a}$ ri $\acute{a}$ de t $\acute{o$ mn $\acute{a}$ a locuitorilor din comitatul $\acute{u}$ Co $\acute{s}$ oenei, $\acute{t}$ inut $\acute{a}$ in Clu $\acute{s}$ i $\acute{u}$ la 30 Octomv $\acute{r}$ e 1893 :

In numele locuitorilor din comitatul $\acute{u}$ Co $\acute{s}$ oenei :

Gyarmathi Miklos,
vicespan $\acute{u}$.

Cum se imp $\acute{a}$ rt $\acute{a}$ șesc $\acute{u}$ Rom $\acute{a}$ nii de „dreptate“ ungu $\acute{r}$ esc $\acute{a}$.

Brașov $\acute{u}$, Novembre 1893.

Intr $\acute{e}$ g $\acute{a}$ maghiarimea buci $\acute{u}$ m $\acute{a}$, cu mi $\acute{o}$ cu mare, in lumea larg $\acute{a}$, c $\acute{a}$ „libertate“ $\acute{s}$ i „dreptate“, ca in Ungaria, pe tot $\acute{u}$ roto $\acute{g}$ olul $\acute{u}$ p $\acute{a}$ m $\acute{e}$ ntului nu se mai afl $\acute{a}$.

„Libertate“, „dreptate“! Frum $\acute{o}$ șe c $\acute{u}$ vinte, pl $\acute{a}$ cute espresii $\acute{u}$, d $\acute{e}$ r e $\acute{s}$ ite din gura Maghiarului, su $\acute{n}$ t $\acute{u}$ vorbe g $\acute{o$ le, su $\acute{n}$ t $\acute{u}$ c $\acute{u}$ vinte luate in deșert $\acute{u}$.

C $\acute{a}$ ce libertate e $\acute{s}$ t $\acute{a}$ in Ungaria pentru Nemaghiari, ni-o dovedesc $\acute{u}$ multe cazuri de intem $\acute{n}$ it $\acute{a}$ ri ale Nemaghiarilor $\acute{u}$, pentru-c $\acute{a}$ aceștia cut $\acute{e}$ z $\acute{a}$ a- $\acute{s}$ i ap $\acute{e}$ ra drepturile; ni-o dovedesc $\acute{u}$ multe op $\acute{r}$ i de adun $\acute{a}$ ri, concese de lege, $\acute{s}$ i mai pe sus $\acute{u}$ de t $\acute{o$ te b $\acute{a}$ jb $\acute{a}$ itulu $\acute{u}$ gendarmilor $\acute{u}$ ungureșci, cari outreer $\acute{a}$ t $\acute{in}$ uturile locuite de Nemaghiari, ca aceștia s $\acute{e}$ nu p $\acute{o$ t $\acute{a}$ cere unul $\acute{u}$ dela altul $\acute{u}$ nici m $\acute{a}$ car $\acute{u}$ un $\acute{u}$ mi $\acute{o}$ imp $\acute{r}$ mut $\acute{u}$ de f $\acute{i}$ in $\acute{a}$, f $\acute{a}$ r $\acute{a}$ s $\acute{e}$ nu f $\acute{i}$ a controla $\acute{t}$ i de gendarmeria ungu $\acute{r}$ esc $\acute{a}$.

C $\acute{a}$ t $\acute{u}$ de mare este de alt $\acute{a}$ parte dreptatea ungu $\acute{r}$ esc $\acute{a}$ pentru Nemaghiari o dovedesc $\acute{u}$ $\acute{s}$ i au dovedit $\acute{u}$ faptele puternicilor $\acute{u}$ d $\acute{i}$ lei, in t $\acute{o$ te privin $\acute{t}$ ele $\acute{s}$ i la t $\acute{o$ te ocaziunile. Cum-c $\acute{a}$ ministrii ungureșci imbl $\acute{a}$ tesc $\acute{u}$ in diet $\acute{a}$ numai la paie, c $\acute{a}$ nd d $\acute{i}$ os, c $\acute{a}$ Nemaghiarii in Ungaria su $\acute{n}$ t $\acute{u}$ la felu $\acute{u}$ imp $\acute{a}$ rt $\acute{a}$ șit $\acute{u}$ de „dreptate“ $\acute{s}$ i „libertate“ cu membrii na $\acute{i}$ unii domnito $\acute{r}$ e, o dovedesc $\acute{u}$ faptele lor $\acute{u}$, cari intru t $\acute{o$ te stau in cea mai flagrant $\acute{a}$ contra $\acute{c}$ iere cu afirma $\acute{i}$ unile. Sbiar $\acute{a}$ in diet $\acute{a}$, numai ca s $\acute{e}$ se aud $\acute{u}$ peste grani $\acute{t$ e Ungariei, c $\acute{a}$ su $\acute>n$ t $\acute{u}$ „liberali“ $\acute{s}$ i „drepti“, in timp $\acute{u}$ ce t $\acute{o$ te faptele lor $\acute{u}$ li denot $\acute{a}$, ca pe cei mai despo $\acute{t}$ i $\acute{s}$ i nedrepti fa $\acute{t}$ a de Nemaghiari.

Din multe cazuri vom $\acute{u}$ aminti aci numai unul $\acute{u}$ mai recent $\acute{u}$, care sigur $\acute{u}$ este de ajuns $\acute{u}$ pentru a dovedi, ce mari neadev $\acute{e}$ riuri a g $\acute{r}$ ait $\acute{u}$ ministru $\acute{u}$ -președinte Wekerle, c $\acute{a}$ nd a d $\acute{i}$ șu in diet $\acute{a}$, c $\acute{a}$: „fiind $\acute{u}$ vorba de ocuparea unor $\acute{u}$ singuratie posturi, $\acute{s}$ i nu at $\acute{a}$ t $\acute{u}$ posturi administrative, c $\acute{a}$ t $\acute{u}$ mai ales $\acute{u}$ statul de stat $\acute{u}$, nu vom $\acute{u}$ eschide pe nimenea din motivul $\acute{u}$, c $\acute{a}$ este Rom $\acute{a}$ n $\acute{u}$ “.

Ei bine, f $\acute{o}$ ia ofi $\acute{c}$ ioș $\acute{a}$ din Pesta aduce scoira, c $\acute{a}$ la postul de subjude r. la tribunalul $\acute{u}$ de aci din Brașov $\acute{u}$, este numit $\acute{u}$ unul $\acute{u}$ cu numele Mih $\acute{a}$ ly J $\acute{a}$ nos.

Cercet $\acute{a}$ nd $\acute{u}$ am $\acute{u}$ aflat $\acute{u}$, c $\acute{a}$ fostul $\acute{u}$ subjude la tribunalul $\acute{u}$ din loc $\acute{u}$ $\acute{s}$ i-a cerut $\acute{u}$ permutarea la un $\acute{u}$ tribunal $\acute{u}$ curat $\acute{u}$ ungu $\acute{r}$ esc $\acute{u}$ din cauza nesci $\acute{n$ ței limbei rom $\acute{a}$ ne $\acute{s}$ i germane, $\acute{s}$ i el $\acute{u}$ a $\acute{s}$ i fost $\acute{u}$ permutat $\acute{u}$. Nou numitul $\acute{u}$ subjude, pe c $\acute{a}$ t $\acute{u}$ suntem $\acute{u}$ informa $\acute{t}$ i, nu scie rom $\acute{a}$ nește chiar nimic $\acute{u}$; nu scie d $\acute{i}$ ce mai mult $\acute{u}$ de: „tu moi, ce vr $\acute{e}$ “?

Din alte puncte de vedere nu cunoșcem $\acute{u}$ califica $\acute{i}$ unea nou numitului subjude, ni se asigur $\acute{a}$ inș $\acute{e}$, c $\acute{a}$ la acest $\acute{u}$ post $\acute{u}$ a concurat $\acute{u}$ $\acute{s}$ i un $\acute{u}$ funcion $\acute{a}$ ri $\acute{u}$ rom $\acute{a}$ n $\acute{u}$, care scie limbile pretinse de lege, servesc $\acute{u}$ statului de 18 ani, a avut $\acute{u}$ totdeuna, ca funcion $\acute{a}$ ri $\acute{u}$, purtare bun $\acute{a}$, aș $\acute{a}$ c $\acute{a}$ in decurs $\acute{u}$ de 18 ani nu l $\acute{a}$ putut $\acute{u}$ inov $\acute{a}$ ri nimeni cu nimic $\acute{u}$, n $\acute{a}$ lipsit $\acute{u}$ din oficiu nici 24 de ore, ba, dup $\acute{a}$ cum ni-se spune, a fost $\acute{u}$ in mai multe r $\acute{e}$ nduri l $\acute{a}$ dat $\acute{u}$ de superiori, c $\acute{a}$ $\acute{s}$ i-a implinit $\acute{u}$ $\acute{s}$ i- $\acute{s}$ i implinesce datorin $\acute{t}$ a cu multa punctualitate $\acute{s}$ i diligen $\acute{t}$ $\acute{a}$. Cu t $\acute{o$ te

acestea cererea lui a fost $\acute{u}$ respins $\acute{a}$, in timp ce un $\acute{u}$ b $\acute{a}$ ețandru, care numai de scurt $\acute{u}$ timp $\acute{u}$ a fost $\acute{u}$ aplicat $\acute{u}$ in func $\acute{i}$ une $\acute{s}$ i care abia cu 5 luni inainte a fost $\acute{u}$ numit $\acute{u}$ notar $\acute{u}$ de tribunal $\acute{u}$, a fost $\acute{u}$ preferat $\acute{u}$. Pentru ce? Pentru c $\acute{a}$ cel $\acute{u}$ dint $\acute{a}$ i este Rom $\acute{a}$ n $\acute{u}$, $\acute{e}$ r cel $\acute{u}$ de-al $\acute{u}$ doilea e Maghiar $\acute{u}$!

In fa $\acute{t}$ a acestui cas $\acute{u}$ $\acute{s}$ i a altor $\acute{u}$ ne-nu $\acute{m}$ erate asemenea, cine $\acute{o}$ re nu va recunoșce, c $\acute{a}$ cuvintele de mai sus $\acute{u}$ ale ministru $\acute{u}$ -președinte Wekerle su $\acute{n$ t $\acute{u}$ numai $\acute{s}$ i numai, ca s $\acute{e}$ imbete lumea cu ap $\acute{a}$ rece, f $\acute{a}$ c $\acute{e}$ nd $\acute{u}$ o s $\acute{e}$ cred $\acute{a}$, c $\acute{a}$ st $\acute{a}$ p $\acute{a}$ ni $\acute{u}$ d $\acute{i}$ lei ar fi cei mai „liberali“ $\acute{s}$ i mai „drepti“, pe c $\acute{a}$ nd in fapt $\acute{a}$ cele mai mari nedrept $\acute{a}$ ți ei le comit $\acute{u}$.

C $\acute{a}$ nd vorba e de un $\acute{u}$ Rom $\acute{a}$ n $\acute{u}$, este de ajuns $\acute{u}$ pentru regimul $\acute{u}$ ungureșci, ca motiv $\acute{u}$ de respingere, un $\acute{u}$ „ $\acute{u}$ “ la finea numelui. C $\acute{a}$ ci nu ajunge dela un $\acute{u}$ Rom $\acute{a}$ n $\acute{u}$ s $\acute{e}$ scie limbile ț $\acute{e}$ rii, s $\acute{e}$ f $\acute{i}$ a om $\acute{u}$ de omenia, s $\acute{e}$ f $\acute{i}$ a diligen $\acute{t}$ $\acute{u}$, cinstit $\acute{u}$ $\acute{s}$ i bun $\acute{u}$ lucr $\acute{a}$ tor $\acute{u}$: nu, aceste t $\acute{o$ te su $\acute{n$ t $\acute{u}$ lucruri de a doua m $\acute{a}$ n $\acute{a}$ inainte st $\acute{a}$ p $\acute{a}$ niitorilor $\acute{u}$. O maghiarizare de nume $\acute{s}$ i desbr $\acute{a}$ carea de tot $\acute{u}$ ce a moștenit $\acute{u}$ Rom $\acute{a}$ nul $\acute{u}$ dela str $\acute{a}$ bunii s $\acute{e}$ i, trage cu mult $\acute{u}$ mai mult $\acute{u}$ in cump $\acute{e}$ n $\acute{a}$.

D $\acute{e}$ r $\acute{a}$ f $\acute{i}$ a siguri contrarii n $\acute{o$ stri, c $\acute{a}$ cel $\acute{u}$ ce a supt $\acute{u}$ odat $\acute{a}$ piept $\acute{u}$ rom $\acute{a}$ neșci $\acute{s}$ i $\acute{s}$ i-a c $\acute{a}$ știgat $\acute{u}$ primele intui $\acute{i}$ uni ale vie $\acute{t$ i la auzul $\acute{u}$ sunetelor $\acute{u}$ rom $\acute{a}$ neșci, nu va face ceea ce pretind $\acute{u}$, nici chiar de i s $\acute{a}$ r da fotoliuri ministeriale, ba nici atunci, d $\acute{e}$ c $\acute{a}$ ar fi silit $\acute{u}$ s $\acute{e}$ - $\acute{s}$ i c $\acute{a}$ șt $\acute{i}$ ge p $\acute{a}$ nea de t $\acute{o$ te d $\acute{i}$ lele cu sapa $\acute{s}$ i cu s $\acute{e}$ curea.

am.

Adresa comitatului F $\acute{a}$ g $\acute{a}$ raș $\acute{u}$.

(Contra „agitatorilor“ rom $\acute{a}$ n $\acute{u}$).

In num $\acute{e}$ rul $\acute{u}$ trecut $\acute{u}$ am $\acute{u}$ adus $\acute{u}$, dup $\acute{a}$ „Budapesti Hirlap“, scirea, c $\acute{a}$ in adunarea de t $\acute{o$ mn $\acute{a}$ a comitatului F $\acute{a}$ g $\acute{a}$ raș $\acute{u}$, $\acute{t}$ inut $\acute{a}$ la 14 Octomv $\acute{r}$ e n. s $\acute{a}$ luat $\acute{u}$ hot $\acute{a}$ rirea a-se inainta guvernului o adres $\acute{a}$, prin care se cere administra $\acute{i}$ a de stat $\acute{u}$ „in Ard $\acute{e}$ lu cel $\acute{u}$ pu $\acute{t}$ in $\acute{u}$ “, drept $\acute{u}$ mijloc $\acute{u}$ de-a se pune stavil $\acute{a}$ „agita $\acute{i}$ unilor“ rom $\acute{a}$ ne, cari „tind $\acute{u}$ la ruperea Ard $\acute{e}$ lului de c $\acute{a}$ tr $\acute{a}$ Ungaria pentru a fi incorporat $\acute{u}$ Rom $\acute{a}$ niei“. Public $\acute{a}$ m $\acute{u}$ a $\acute{d}$ i din din cuv $\acute{e}$ nt $\acute{u}$ in cuv $\acute{e}$ nt $\acute{u}$ acest $\acute{a}$ nou $\acute{a}$ donchisotiad $\acute{a}$ ungu $\acute{r}$ esc $\acute{a}$, fa $\acute{t}$ a cu care Rom $\acute{a}$ nii F $\acute{a}$ g $\acute{a}$ rașeni, cu durere f $\acute{i}$ a d $\acute{i}$ ș $\acute{u}$, au r $\acute{e}$ mas $\acute{u}$ surd $\acute{i}$ $\acute{s}$ i mu $\acute{t}$ i.

Eat $\acute{a}$ -o :

In privin $\acute{t}$ a popora $\acute{i}$ unii, dintre t $\acute{o$ te comitatele cel $\acute{u}$ mai rom $\acute{a}$ neșci este comitatul $\acute{u}$ F $\acute{a}$ g $\acute{a}$ rașului, care inaint $\acute{e}$ z $\acute{a}$ urm $\acute{a}$ to $\acute{r}$ e adres $\acute{a}$ c $\acute{a}$ tr $\acute{a}$ diet $\acute{a}$ $\acute{s}$ i guvernul cu scop $\acute{u}$, ca s $\acute{e}$ infr $\acute{e}$ neze agita $\acute{i}$ unile valache antimaghiare $\acute{s}$ i contrare statului, ce se fac $\acute{u}$ in p $\acute{a}$ r $\acute{t}$ ile ardelenale ale patriei n $\acute{o$ stre.

Onorat $\acute{a}$ diet $\acute{a}$! Escelen $\acute{t}$ a v $\acute{o}$ str $\acute{a}$, d-le ministru-președinte! Adunarea n $\acute{o$ str $\acute{a}$ general $\acute{a}$ administrativ $\acute{a}$ a ridicat $\acute{u}$ unuim $\acute{u}$ la val $\acute{o$ re de conclud $\acute{u}$ propunerea f $\acute{a}$ c $\acute{u}$ t $\acute{a}$ de 16 membri, care t $\acute{in}$ d, c $\acute{a}$ § 1 al $\acute{u}$ art. de lege XXXIII din 1891 referitor $\acute{u}$ la administra $\acute{i}$ a de stat $\acute{u}$ s $\acute{e}$ se aplice c $\acute{a}$ t $\acute{u}$ se p $\acute{o$ te mai cur $\acute{e}$ nd $\acute{u}$ in p $\acute{a}$ r $\acute{t}$ ile ardelenale ale ț $\acute{e}$ rii, este o necesitate inevitabil $\acute{a}$ $\acute{s}$ i una dintre agendele cele mai urgente $\acute{s}$ i mai principale a dietei $\acute{s}$ i a guvernului.

Acest $\acute{a}$ hot $\acute{a}$ rire a n $\acute{o$ str $\acute{a}$ de mare insemn $\acute{a}$ tate, nu trebue s $\acute{e}$ o mai motiv $\acute{a}$ m $\acute{u}$; st $\acute{a}$ riile publice din p $\acute{a}$ r $\acute{t}$ ile Ardealului $\acute{s}$ i uneltirile outezate, ce se nutresc $\acute{u}$ cu imbelșugare din ț $\acute{e}$ r $\acute{a}$ str $\acute{e}$ in $\acute{a}$, uneltiri, cari p $\acute{a}$ șind $\acute{u}$ peste cercul $\acute{u}$ unei activit $\acute{a$ ți suterane de subminare, gata de lupt $\acute{a}$, cu pumnal $\acute{u}$ ascu $\acute{t}$ i $\acute{s}$ i $\acute{s}$ i pe furiș $\acute{u}$ sa indr $\acute{e}$ pt $\acute{u}$ contra unit $\acute{a$ ții statului $\acute{s}$ i a na $\acute{i$ unii, $\acute{s}$ i are de g $\acute{a}$ nd $\acute{u}$ s $\acute{e}$ nimic $\acute{e}$ sc $\acute{a}$ hotarele n $\acute{o$ stre milenare $\acute{s}$ i firesc $\acute{u}$ p $\acute{a}$ n $\acute{a}$ la Tisa; aceste uneltiri periculoșe au sunat $\acute{u}$ ele inș $\acute{e}$ și olopotul $\acute{u}$ de alarm $\acute{a}$ de-asupra n $\acute{o$ str $\acute{a}$ $\acute{s}$ i amenin $\acute{t}$ and ne impun $\acute{u}$: ca s $\acute{e}$ ne deștept $\acute{a}$ m $\acute{u}$ odat $\acute{a}$, c $\acute{a}$ ci valurile m $\acute{a$ rei turburate au trecut $\acute{u}$ deja peste plaiurile inalte ale Carpaților $\acute{s}$ i amenin $\acute{t}$ $\acute{a}$ a inghi $\acute{t}$ i p $\acute{a}$ r $\acute{t}$ ile ardelenale ale Ungariei. Nu cu arma, oi cu minciuna, am $\acute{a}$ girea, cu ban $\acute{u}$ $\acute{s}$ i tr $\acute{a}$ dare voeș $\acute{u}$ s $\acute{e}$ cuceresc $\acute{u}$ $\acute{s}$ i s $\acute{e}$ ne r $\acute{a}$ p $\acute{e}$ sc $\acute{a}$ acest $\acute{a}$ bastion $\acute{u}$ de ap $\acute{e}$ rire a Ungariei; d $\acute{e}$ c $\acute{a}$ voim $\acute{u}$ m $\acute{a}$ ntuire. atunci prima $\acute{s}$ i cea mai urgent $\acute{a}$ datori $\acute{a}$ a n $\acute{o$ str $\acute{a}$, d $\acute{e}$ r mai

ales $\acute{u}$ a acelora, cari su $\acute{n$ t $\acute{u}$ factorii legislativei statului maghiar $\acute{u}$, este, ca numai de c $\acute{a}$ t $\acute{u}$ s $\acute{e}$ inlocu $\acute{e}$ sc $\acute{a}$ garda poporal $\acute{a}$ a acestei bastion $\acute{e}$ periclitat $\acute{e}$, care deja s $\acute{a}$ epuizat $\acute{u}$ $\acute{s}$ i care nu mai p $\acute{o$ te merita incredere intru t $\acute{o$ te, c $\acute{o}$ gard $\acute{a}$ t $\acute{in}$ er $\acute{a}$, capabil $\acute{a}$ de fap $\acute{t}$ e, probat $\acute{a}$ $\acute{s}$ i credincioș $\acute{a}$ statului $\acute{s}$ i a lua din m $\acute{a}$ nile acelora stindardele statului maghiar $\acute{u}$, armele legale $\acute{s}$ i cheile p $\acute{a}$ r $\acute{t}$ ilor $\acute{u}$ temute de dinc $\acute{o$ șe de muntele Craiului, pentru a-le preda $\acute{s}$ i incredin $\acute{t}$ a pa $\acute{c}$ ii fidele a slușbașilor statului maghiar $\acute{u}$, c $\acute{a}$ ci altmintrelea — din cauza unui indiferen $\acute{t}$ ism $\acute{u}$ neiertat $\acute{u}$ — este destul $\acute{u}$, ca numai prin curat $\acute{a}$ minciun $\acute{a}$ $\acute{s}$ i am $\acute{a}$ gire, s $\acute{e}$ f $\acute{i}$ a cucerit $\acute{u}$ ușor $\acute{u}$ $\acute{s}$ i pentru totdeuna acest $\acute{a}$ bastion $\acute{u}$ a Ungariei, l $\acute{a}$ sat $\acute{a}$ f $\acute{a}$ r $\acute{a}$ garușion $\acute{u}$ suficient $\acute{u}$.

Acest $\acute{a}$ ne silesce pe noi, ca cu incredere $\acute{s}$ i sim $\acute{a}$ patriotic $\acute{a}$, s $\acute{e}$ rug $\acute{a}$ m $\acute{u}$ pe inaltul $\acute{u}$ guvern $\acute{u}$ $\acute{s}$ i pe onorata diet $\acute{a}$, c $\acute{a}$: dup $\acute{a}$ ce dispozi $\acute{i$ unile cupriuse in § 2 din art. de lege XXXIII din 1891, nu su $\acute{n$ t $\acute{u}$ suficiente in estensiunea lor $\acute{u}$ deplin $\acute{a}$ pentru t $\acute{o$ t $\acute{a}$ t $\acute{e}$ ra, s $\acute{e}$ se indure aș $\acute{i}$ lua autorisa $\acute{i}$ a dela diet $\acute{a}$: ca cel $\acute{u}$ pu $\acute{t}$ in $\acute{u}$ in p $\acute{a}$ r $\acute{t}$ ile ardelenale ale ț $\acute{e}$ rii-mame, administra $\acute{i}$ a comitatens $\acute{a}$ s $\acute{e}$ f $\acute{i}$ a executat $\acute{a}$ prin organe de stat $\acute{u}$ numite.

Adresa acest $\acute{a}$ p $\acute{o$ rt $\acute{a}$ isc $\acute{a}$ litura faimosului vice-span $\acute{u}$ Kapocs $\acute{a}$ nyi Mor, care d $\acute{i}$ ce, c $\acute{a}$ a inaintat $\acute{u}$ o „in numele Comitatului“ $\acute{s}$ i din increderea acestuia. Intr $\acute{a}$ dev $\acute{e}$ r, mare tic $\acute{a}$ loș $\acute{u}$! Ce d $\acute{i}$ ct $\acute{u}$ Rom $\acute{a}$ nii F $\acute{a}$ g $\acute{a}$ rașeni? Vor $\acute{u}$ suferi ei acest $\acute{a}$ mișel $\acute{e}$ sc $\acute{a}$ $\acute{s}$ i amar $\acute{a}$ lovitur $\acute{a}$?

SCIRILE D $\acute{i}$ LEI.

— 1 (13) Noemv $\acute{r}$ e.

Navigabilitatea brațului Chilia. In Petersburg se debate de mult $\acute{u}$ timp $\acute{u}$ planul $\acute{u}$ de a face navigabil $\acute{u}$ brațul $\acute{u}$ Chilia la intrarea Dun $\acute{a$ rei in mare. Causa este incidentul $\acute{u}$ int $\acute{e}$ mplat $\acute{u}$ in anul $\acute{u}$ trecut $\acute{u}$ cu vaporul $\acute{u}$ „Olga“ al $\acute{u}$ principelui Gagariu, care nu voia s $\acute{e}$ t $\acute{in}$ a s $\acute{e}$ m $\acute{a}$ de carantina dela Sulina. Atunci se propuse s $\acute{e}$ mai int $\acute{a}$ iu de a ad $\acute{e}$ nci brațul $\acute{u}$ Chilia pentru a ob $\acute{t}$ in $\acute{e}$ astfel $\acute{u}$ o linia de comunica $\acute{i}$ a independent $\acute{a}$ de comisiunea europ $\acute{e}$ n $\acute{a}$ d $\acute{u}$ vr $\acute{e}$ n $\acute{a}$ la gurile Dun $\acute{a$ rei. Brațul $\acute{u}$ Chilia este bogat $\acute{u}$ de ap $\acute{a}$, inș $\acute{e}$ nu este potrivit $\acute{u}$ la naviga $\acute{i}$ une, de $\acute{o$ re-ce se ramific $\acute{a}$ de mai multe ori. El $\acute{u}$ perourge o regiune pusti $\acute{a}$ din teritoriul ruseșci, care acum n $\acute{a}$ re nici o insemn $\acute{a}$ tate, pentru-c $\acute{a}$ men $\acute{t}$ ionatul $\acute{u}$ braț $\acute{u}$ nu p $\acute{o$ te fi intrebun $\acute{t}$ at $\acute{u}$, ca linia navigabil $\acute{a}$. Va fi inș $\acute{e}$ altfel $\acute{u}$ indata $\acute{u}$ ce brațul $\acute{u}$ Chilia va fi navigabil $\acute{u}$ pentru cor $\acute{a$ bii mai mari. Negreșit $\acute{u}$, c $\acute{a}$ ad $\acute{e}$ ncimea precum $\acute{s}$ i crearea unui port $\acute{u}$ va inghi $\acute{t}$ i sume enorme. Cu t $\acute{o$ te aceste planul $\acute{u}$ s $\acute{a}$ luat $\acute{u}$ deja serios $\acute{u}$ in lucrare. O comisiune lucr $\acute{e}$ z $\acute{a}$ deja la ministerul $\acute{u}$ de comunica $\acute{i}$ une pentru a stabili am $\acute{e}$ nuntele planului. Dup $\acute{a}$ cum se vorbesce, planul $\acute{u}$ va fi pus $\acute{u}$ deja, in prim $\acute{a}$ -vara viitoare, in lucrare.

—x—

Nu i coler $\acute{a}$. La 5 Noemv $\acute{r}$ e n. o. a r $\acute{e}$ posat $\acute{u}$ aici o femeie cu numele Carolina Schadt, despre care se credea, c $\acute{a}$ ar fi murit $\acute{u}$ de coler $\acute{a}$. Dup $\acute{a}$ cercet $\acute{a}$ riile bacteriologice inș $\acute{e}$, ce s $\acute{a}$ u f $\acute{a}$ c $\acute{u}$ t $\acute{u}$ ulterior $\acute{u}$, s $\acute{a}$ adeverit $\acute{u}$, c $\acute{a}$ cauza mor $\acute{t}$ ii sale n $\acute{a}$ fost $\acute{u}$ coler $\acute{a}$. Prin urmare in ceea ce privesc $\acute{u}$ grija de coler $\acute{a}$, putem $\acute{u}$ fi de-ocamdat $\acute{a}$ liniștit $\acute{u}$, c $\acute{a}$ ci acest $\acute{u}$ a disp $\acute{a}$ rut $\acute{u}$ cu des $\acute{e}$ virșire din orașul $\acute{u}$ nostru.

—x—

In biroul $\acute{u}$ camerei de comer $\acute{t}$ iu $\acute{s}$ i industria din loc $\acute{u}$ este espus $\acute{u}$

crederea deplină în isbânda finală, și mulțumită acestei încrederi, noi putem astăzi venera în Kogălniceanu, pe omul, care a scutit să-și facă partea lui de datorie, pe acela, care își învață urmașii să și-o facă pe a lor.

Etă de ce, onorată publică, serbarea de azi e un moment istoric; făcându-ne să înțelegem principiul de acțiune al unei generații întregi, amintindu-ne marele învățăminte ale istoriei, ne îmbărbătează pe toți, chemându-ne, tineri și bătrâni, la îndeplinirea datoriei, pe care acela și-a personificat atât de strălucit eșecul, de-a lăsat-o nouă; — etă de ce învânzul rece capătă glas, și în mijlocul tălmăcirilor noastre, adesea, ori fără rost, și bucoimă strigătul deplinei deșteptări, și aruncă ordinul de luptă și de unire.

A te încrede în ideal și în isbânda lui, și te lupți cu entuziasm și neormătat, a te încredința pe tine și ale tale marilor întemeie ale românismului, etă înalta morală și serbării de astăzi.

„Dacoromânismul și politica culturală maghiară“.

IX.

În acest articol la începutul d-lui Jancso spune, că cestiunea naționalităților nu se poate rezolva prin închiderea școlilor acestora, cum pretind unii dintre maghiarii, de oarecă cestiunea naționalităților nu este ună morbă, care s'ar putea vindeca prin operațiune, ci este ună morbă organică învechită, ca și morburile de natură, pe care medicii le vindecă prin operarea unei vieți regulate și prin schimbarea condițiilor de traiu.

După ce arată, că chiar și decă s'ar închide școlile naționalităților, agitatorii nu s'ar împuțina, căci chiar din școlile maghiare au eșit dacoromâni puternici. — Jancso continuă astfel :

Este de interes a se șoi, că cel puțin 50% dintre școlarii români dela școlile din România, cercetăz astfel de institute maghiare, alți căroră spirit patriotic nu se poate trage de loc la indoială, dăr în țara mai tănără a inteligenței românesoi, nu potă descoperi acele percente române patriotice și nedacoromâne. Acăsta este o problemă, care este vrednică să ne sfărâmăm nișulă capul cu ea, dăr cu care acum nu s'a ocupat nime din punctul de vedere literar, și am causă a crede, că guvernul nostru de instrucțiă nu s'a preocupat în privința acăsta nici pe sine, și nu a întrebătu pe consiliul său de instrucțiă. Dăr care este causa, că cu tôte școlile ei morale și intelectuale, școlă maghiară nu pôte, nu a-lă maghiarisa — căci omă cu minte sănătăsă nu pôte vinde acăsta — dăr nici măcar să transcrie pe tănărul român în patriotă și maghiară, care, cel puțin, când vorba se rupă cu tôte acelea, ce le-a învânzat în sufletul său pretensiunile patriotice maghiară, să voacă cel puțin o opune, ori a-se șoi contraria primei.

În următorele ținu să răspund acăstei întrebări. Cercetările mele referitóre la școlă m'au convins, că una dintre causele principale la acăsta este, că școlă mediă maghiară nu s'a ocupat elă absolută de școlă cu Română. Administrației noastre școlare, profesorilor și tănărului, nu s'a venită minte, că față cu Vasile Ionescu, și cu Bărbulescu trebuie să se pună puțîn pe altă punct de vedere, decătă față cu Petru Felcete, ori Jositu Balogh, că în școlă Ionescu și Bărbulescu, chiar în virtutea originii lor românesoi, este în sumă lor o parte, pe care instrucțiă și școlă noastră o lasă golă, ér mai târziu în acăsta parte góia astfel de principii și idei, cari cu o înțelă de necrețută s'afară totă, despre ce am oredut, că s'adunat pentru tot-deuna.

Băiatul română întră în școlă mediă maghiară, unde se mai află 20—30% Români, și la școlă acăsta nu se află un școlă profesor, care ar înțelege limba lui, și ar cunosce literatura, aspirațiunile culturale și naționale, organismul lui

spiritual, acele proprietăți morale și intelectuale, cu ajutorul căroră ar pută să dea direcțiă spiritului său în modă educativă. Acelă mică băiată română, care în școlă este avisată numai la sine, ori la colegi de asemenea naționalitate, devine și mai izolată în inima sa simțitóre, și mai neîncredetóre, și neavendă pe nime, care să-lă mângăie, când este vătămăt, în sufletul lui se grămădesce pe înecutul sentimentulă ce isbucnesce inconșientă din inima lui, acelă „line minte“, care devine lozinca urei și a răsbunării. Dăr când acăstă mică băiată, cresce cu timpul, până devine făcău română, câtă de multă ar fi necesar, ca în institută să fiă barem ună singură profesoră maghiară, care cunoscedu-i și cele mai interne porniri ale sufletului său, să șoi exercita asupra lui o influență tacticósă și care să-i dea o direcțiă corectă.

Acăsta se mai agravăză și prin împrejurarea, că la astfel de gimnasii — afară de 2—3 — propunerea limbei și literaturii române este încredințată preotului catechetă. Abia este popor, care s'ar alipi mai cu căldură și mai tare de religia și limba lui, ca poporul română, și asupra căruia, cu ajutorul limbei și religiei sale, s'ar pută exercita o influență mai durabilă și mai hotărîtă; și totăși ómenii noștri au fostă așa de ușuratici a lăsa din mână acăști doi factori puternici pe séma preoților română, cari a crescută în prejudeciile istorice, politice și culturale ale inteligenței române, ba se ținu ei înșiși de apostoli ai acăstoră prejudeci și tendințe.

Preotul apoi instruăză tinerimea română după propriile lui vederi și concepțe în limba română, în literatură și istoriă, fără ca școlă să șoi ceva despre acăsta, fără să exercite ceva influență, șeu chiar și decă ară avé ocașiă, ar exercita o influență, în urma căreia în corpul învătătă al profesorilor nu se află ună singură omă, care ară avé mai multe cunoscințe în afacerile românesoi, decătă pedelulă gimnasului.

Ceea ce învătă mai întâiu băiatulă în acăste lecții de limbă și literatură, cu ajutorul logiceii firesci a minții sale, este, că limba și literatura română de acăea pribegesce dela acăst institut, fiind-oă Maghiarulă este dușmană neimpăcată ală Românilui, că elă voesce să-i răpésă Românilui limba și să-i facă imposibilă ori ce cultivare în limba sa națională. Și cu câtă în órele de literatură maghiară va audă mai multă accentuându-se înșemnatatea limbii și literaturii naționale, și cu câtă înainte lui înșemnatatea politică națională a limbii și literaturii maghiare va deveni mai lămurită, cu atâtă mai ușor li va fi a referi acăste la cele ce li-a spus preotulă despre importanța limbii proprii și a aspirațiunilor sale naționale. Cutez să spună, apară ori și câtă de paradoxă, că dacoromânismul isvoresce în școlile maghiare din două isvóre contrare: unul este instrucțiă, ce stă la nivelă relativă înaltă, care se dă în limba și literatura maghiară și în istoriă, care deschide mintea băiatului română mai capabilă, face să-i crescă aripile spiritului și-lă învătă la sbor; de altă parte din causă, că școlă negligă propunerea limbei și literaturii române, și este lucru destulă de ușuratică a încredința, ca studii estra-ordinare, și ca ceva laterală, ca preotul română să propună acăste obiecte de învățămētă, care de cele mai multe-ori înlocuesce șoița cu fanaticismul.

Acăstei împrejurări s'ar pută ajuta foarte ușor. Ministrulă de instrucțiune ar trebui să órescă în limba și literatura română căți va tineri maghiari talentați, cu tactă și cu gustă fină, apoi pe acăști tineri bine pregătiți în ale literaturii să-i numesca ca profesori de limba și literatura română la școlile de stată și confesionale. Sunt convins, că la casă, cândă acăști profesori ar fi plătiți de cătră stată, n'ar protesta nici o confesiune în contra astor-felă de profesori de limba și literatura română. Acăști profesori apoi ar implé în altă modă și cu alte idei acăstă locă golă din sufletulă tănărului română, care umplere

s'a lăsată până acum, în școlile secundare maghiare, preotului română.

Aurulă ca monedă de schimb.

„Monitorulă intereseloră materiale“ (Le Moniteur des interets materiales) ce apare în Parisă publică ună instructivă articolă din peana d-lui de Laveleye. După ce vorbesce de legea Sherman, despre care dice, că și-a făcută veaculă, și după ce arată, că Statele Unite americane rămân bimetaliste (adecă lasă să circule și aurulă și argintulă, ca monedă de schimb) și că nu schimbă nimic în sistemulă loră monetar, autorulă continuă astfel :

Tendința actuală aspiră a afirma preponderanța aurului, ca monedă de schimb, în detrimentulă argintului, vechiulă său companion. Trebuințele aurului pentru acăstă funcțiune voră fi astfelă augmentate. Și acăsta nu e înocă totulă. Aurulă mai multă decătă totdeuna este metalulă, ce se preferă. Aurulă, monedă de schimb, este și monedă de rezervă pentru tesaurile de răsboui; elă se reține la Petersburgă, la Roma, la Viena, în țările, cari suferă greutatea agiului și suntă sub regimulă cursului forțat. Miliardulă în aură ce-lă posedă Banca imperială a Rusiei, este pierdută pentru lumea întrégă. Elă este reprezentată de bilete-ruble, care pierdă 50% din valórea loră, îndată ce trecă frontiera.

Acăstă practică monetară pôte avé avantaje sub punctulă de vedere politic, dăr acăste suntă și singurele. Rusia pôte să conserve metalulă galbeu, acăsta însă nu împiedecă, ca ea să aibă hărtiă-monedă în cantități superióre trebuințeloră sale, hărtiă-monedă, care să depreciază și rămâne depreciată în ciuda acoperirii metalice parțiale prin fondurile de garanțiă depuse la Bancă. Se șoi destulă de bine, că acăstă miliardă de aură nu va servi nicădată la schimbulă bileteloră-ruble puse în circulațiă interioră și în a țeloră vecine. Rusia nu vré să scape din mână aurulă său. Elă trebuie o importantă rezervă, însă nu pentru ca lumea să aibă o mai mare încredere în biletulă-rublă, a căreia regulare este mai multă decătă totdeuna depărtată, și nici pentru a afirma forțele sale economice.

Acăstă lucru se pôte dice și despre Italia. Puținulă aură ce-lă posedă acăstă țară încă ar pută să servescă pentru a mai ușura crisa agiului. Nu se va face însă nimic. Pentru a plăti piesele divisionare, ce-i voră reîntra din Francia, Belgia și Elveția, Italia va întrebuința tôte mijlócele, se va imprumata chiar scumpa la trebuință, dăr ea va păstra aurulă său. Misericordia cursului forțat, restabilită de fapt, se voră pută perpetua, dăr nimeni nu se va atinge de aurulă-reservă, care nu mai este aură-monedă.

Austro-Ungaria face și ea totă asemenea. Etă Napoleonulă la florină 10 și 11, șeu decă preferiți, florinulă ne mai valórând la Parisă decătă franc 1.92 1/2 atunci când pariulă său primitivă era de 2.47 1/2 și noulă său pariu este de 2 și 10, de când cu operațiă faimósei regulări a valutei. Acăsta e curatulă agiu, oăci o diferență de schimbă ia totdeuna acăstă nume, îndată ce ea se întinde și devine o pierdere de mai bine de 7%. Pentru a combate réulă, Austro-Ungaria óre se atinge ea de acăstă aură, de care e atâtă de setósă de vr'o doi ani? De felă: nici la Viena, nici la Pesta nu se gândesce nimeni la acăsta. Și operațiă valutei apare într'o lumină cu totulă nouă. S'a promis de a se începe cu plățile în numărăr, și acăstă fapt era cavaleresc; s'a fixat în modă arbitrară la franc 2.10 în aură valórea vechiului florin, acăsta era mai puțină cavaleresc, dăr mai multă practică ca modă de a regula contulă impusă creditoriloră săi de ună debitoră ajunsă érași la bunăstare. S'a înmagazinată aurulă și s'a imprumutată din nou în acăstă scop, lucru, care era și mai practică înocă. Astăzi se păstrează aurulă; agiulă s'a urcată la 7% și nu se mai aude vorbindu-se de abolirea cursului

forțat, ceea ce nu mai e de felă cavaleresc.

Convocare.

Reuniunea învățătoriloră români gr. or. din districtulă Devej, ală arhidiecesei transilvane, își va tiné adunarea sa generală în 7, 8 și 9 Novembre st. v. a. c. în Petrila, protopresbiteratulă Hăteșului, cu următorele

Programă: Membrii reuniunii Duminecă dimineța voră asista, în corpore, la serviciulă divină împreunată cu invocarea Duchului sântă în biserica din Petrila. După serviciulă divină: 1) Deschiderea ședinței prin presidiu; 2) Constatarea membriloră prezenti; 3) Raportulă comitetului centrală; 4) Raportulă bibliotecarului și ală casarului; 5) Alegerea comisiuniloră revédătóre și de controlare; 6) „Substantivală“, prelegere practică de George Reitescu; 7) „Ferulă“, prelegere practică de Ioană Flășerș; 8) Prelegeri practice din compută de Petru Hadană și Ioană Ciorană; 9) „Cunoscederea baniloră noi“, prelegere de Ioană Boța; 10) „Despre disciplina școlară“, disertațiune de Constantină Baic; 11) Raportulă comisiuniloră; 12) Stabilitatea budgetului; 13) Propuneri; 14) Îndeplinirea locuriloră vacante prin alegere.

Din ședința comitetului centrală ală reuniunii.

Orăștiă, 19 Octombrie 1893.

Nicolae Sânziană, Constantină Baic, v.-președinte, secretară I.

DIVERSE.

Uciderea unui elefantă. Se șoi din Stuttgart: Elefantulă uriașă din grădina zoologică a orașului, cunoscută sub numele de Peter, rânindu-se la ună picioră și înfecându-i-se rana, a trebuită să fiă împușcată, din causă, că începuse să dea semne de turbare. S'a folosită acăstă ocașiune pentru a se pune la probă puterea de perousiune a noueloră tunuri. În acăstă timp însă, pentru a reîntra în o parte măcară din paguba ce avea să suferă pentru pierderea elefantului, direcțiă grădinei zoologice a publicată următorelă afiș: „Marți, la 7 Noemvre, după amăzi la órele 2, elefantulă Peter va fi împușcată. Întrarea în grădină, pentru a asista la acăstă execuțiă, va costa 3 mărei. Produsulă intrăriloră va servi pentru cumpărarea unui nou elefantă“. La óra susă dășă, s'a și implinită execuțiă. O singură lovitură de tună a fostă de ajunsă pentru uciderea uriașului. Lovitura s'a dată de-acupra ochiului, cu ună tună de calibră mică. Mai bine de 800 de persóne, printre cari și multe dame, au asistat la uciderea animalului.

Prețuri pentru carne de omă. „Church Missionary Society“ a întemeiată lângă riułă Nassriver, care se varsă la 55° spre Nord dela Columbia britană în oceanulă pacifică o stațiune Aiyansh, unde misionarulă J. B. Mc. Cullaghe, ocupată cu convertirea indianiloră Ciamsiani. Cum oă acăști Indiani au unele obiceiuri canibalice, se șoi mai de multă, dăr cum oă carnea de omă ar avea acolo și prețuri stabile, aflămă abia acum printr'ună raportă ală susă numitului Mc. Cullagh. Acăstă misionară a dată în una din casele mai mari ale indigeniloră (de o lungime de 20 de metri), o representațiă a vieții și suferințeloră lui Crhistos, cu laterna magică. Representațiă a făcută foarte mare impresiă. „Dăr vai, — adăogă misionarulă, — o atracțiă și mai mare forméză aci érna, danțurile canibalice, la cari îmbucătura de carne omenesă se plătesce cu 1, 2, șeu 3 funți sterling. Cei cari voră să facă acăstă negoț, își oferă carnea — de obicei brațele — danțatoriloră. Pentru 1 funtă sterling, acăstia au dreptulă a zdrobi carnea brațului între dinți, pentru 2 au dreptulă a-și suge nișelă sânge, ér pentru 3 a-și rupe o bucătică de carne și a o mânca. Acăste jocuri producu o impresiă sinistră asupra privitorului: sêbatică goi, spoiți cu roșu și împodobit cu pene, urlă esecutândă mișcări diavolesci și totulă e luminat de flăcările roșii ale unui focă de vréscuri“.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil: Gregoriu Maioră.

Cursul pieței Brașov.

Din 13 Noemvre 1893.

Banonote rom. Cump.	10.08	Vënd.	10.12
Argint român.	10.—	"	10.05
Napoleon-d'or	10.10	"	10.14
Galbeni	5.98	"	6.02
Ruble rusescl	—	"	—
Mărci germane	61.90	"	—
Lire turcescl	—	"	—
Seris. fonc. „Albina” 6%	—	"	—
" " " 5%	101.50	"	102.50

Cursul la bursa din Viena.

Din 11 Noemvre 1893.

Renta ung. de aură 4%	115.70
Renta de corone ung. 4%	93.40
Impr. oăil. fer. ung. în aur 4 1/2%	126.70
" " " " argint 4 1/2%	100.10
Oblig. " " " de ost. I. emis.	122.40
Bonuri rurale ungare.	94.20
" " croate-slavone.	98.—
Imprum. ung. cu premii.	151.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin.	141 —
Renta de hârtie austr.	96.85
" " argint " "	96.55
" " aură " "	118.80
Losuri din 1860	144.—
Acții de-ale Băncei austro-ungară.	994.50
" " " ung. de credit.	413.25
" " " austr. de credit.	334.75
Napoleoniori	10.14
Mărci imp. germ.	62.62 1/2
London (lire sterlinge).	127.40
Rente de corone austr.	95.95

Sz. 3538—1893.

Hirdetmény.

Hoszufalu brassó megyei község B., üzemosztály I vágás sorozatának 1893—97 évre 21645 kat. földön engedélyezett 46541 m³-re becsült fahozamát, a mely 5 év alatt fokozatosan kihasználható, folyó év Deczember hó 9 év délelőtt 10 órakor a község házánál tartandó zárt írásbeli ajánlatokkal összekötött szövebeli nyilvános árverésen eladják, és pedig külön a 21023 m³-re és 9251 frtra becsült jegenye fenyőt és külön a 25516 m³-re és 8165 frtra becsült.

Ugyanakkor árvereztetik a D., üzemosztály folyó évi hozama a mely 40 m³-re és 158 frt. 40-ra becsült jegenye fenyőből, továbbá 3349 m³ és 937 frt. 72 cr. becsült bükkfából áll.

A vágás területek Hoszufalu vasuti államástól 17 klm. távolságban fekszenek a melyből 10 klm. megyei út.

Az árverési és kihasználási feltételek megtudhatók az előljárásnál vagy a hoszufalusi m. kir. erdőgondnokságnál.

Hoszufalu, 1893 November 8-án.

A községi előljáráóság.

Lukács Károly
k. jegyző.

Islík András
bíró.

290,1—3

Sz. 1486—1893.

Másolat.

ITÉLET.

Ő Felsőge a Király nevében!

A naszodi kir. járásbíró, mint büntető bíróság, a Pletos Gergely panasza folytán Petri Vazul ellen 2270—1892 bf. szám alatt rágalmaszás vétségéért folyamatba tett s a mai napon megtartott végtárgyaláson befejezett ügyben következőleg ítelt: Petri Vazul mekodi szüi, naszodi lakos, 61 éves, gör. cath. vall., nyug. képezde tanár, nős, 8 gyermek atyja, állásához mért műveltségű, büntetlen; a Pletos Gergely sérelmére elkövetett a btk. 258. §-ában irt és minősülő rágalmaszás vétségének vádja alól felmentetik; ellenben vétkesnek mondatik ki a btk. 261. §-ában körülrít és minősülő becsületsértés vétségében s ugyanezért a törvényszakasz alapján ezen ítélet jogerőre jutásától számítva 20, azaz: husz forint pénzbüntetésre, a felmerülő és felmerülő eljárás költségei hordozására ítéltetik. A

pénzbüntetés az 1887. évi VIII. tvcz. 1 §-ában körülrít czélra ezen ítélet jogerőre emelkedésétől számítandó 15 nap. különbeni végrehajtás terhe alatt ezen kir. járásbíróhoz fizetendő be; felhajtatlanság esetében pedig 2, azaz két napi fogházra változtatatik át, mely büntetést elítelt saját élelmén is kiálhatja, s ez esetben munka alól felmentetik.

Ezen ítélet jogerőre jutás után panaszlott Petri Vazul költségén a „Gazeta Transilvaniei” czimű napi lapban közöltetni, s a naszodi főgimnasium igazgatóságának kiadni rendeltetik.

Indokok: A vádtárgyát a „naszodvidéki központi iskola és ösztöndíj-alapok igazgatóságához” panaszlott Petri Vazul által 697—1892. a. f. c. s. d. szám alatt benyújtott, s az iratok között beszerzve található felebbezésben toglalt, panaszló személyét illető eme inkriminált tétel: „findü elu unü omü compromis moralicesce cu de sevirsire” azaz: „lévén ő (t. i. panaszló) egy erkölcsileg teljesen (tökéletesen) kompromitált ember” képezi Petri Vazul beismerésével bizonyitva van perrendszerüen, hogy az iratok között elfekvő felebbezést ő irta, fogalmazta, s hogy az inkriminált tétel egyenesen töle származik; igaz ugyan, hogy a kérdéses felebbezés panaszló hatóságához van intézve, mint a ki annak tagja, de ezért a rágalmaszás tényálladéka meg nem állapitható, mert a btk. 258. §-a a rágalmaszás tényálladékanak megállapításához megkivánja, hogy az állított tény többek jelenlétében, vagy több, habár nem együtt levő személy előtt nyilvánitassék; megkivánja, hogy oly tények állitassanak, a melyek valódiságuk esetén a sértett ellen büntető eljárás megindításának okát képezzék, vagy közmegvetésnek tegyék ki; panaszlott Petri Vazulnak azon ténye, hogy a kérdéses beadványt (felebbezést) panaszló hatóságához nyújtotta be, tekintve, hogy az inkriminált tétel nem foglal magában oly állitást, mely a büntető eljárás megindításának okát képezne; ezeknél fogva tehát a btk. 258. §-ában irt rágalmaszás vétségének tényálladéka meg nem állapitható s panaszlót Petri Vazul a btk. 258. §-ában irt rágalmaszás vétségének vádja és következményeinek terhe alól felmenteni kellett; de mert a felebbezésben használt kifejezés, mint kétségtelezül meggyalázó a btk. 261. §-a utközik, panaszlott Petri Vazul a nyilvánosan elkövetett becsületsértés vétségében volt vétkesnek kimondandó, és az ítélet rendelvező részében kimért arányos büntetéssel fenyitendő. Panaszlott Petri Vazul által a védelme rendén előadottak, és ez 1470—1893 bf. szám alá beadott kérelme is azért voltak figyelmen kívül hagyandók, nevezetesen, hogy a hivatolt iratok beszerzések, mert jelen esetben, eltekintve attól, hogy a rágalmaszás tényálladéka megállapitható nem volt, jelen ügygel semmi összefüggésben nem állanak; tekintve, hogy pusztán panaszló egyéni becsülete van megtámadva, s jelen ügy a hivatolt iratok beszerzése nélkül is felülbíráható, mint becsületsértés.

A büntetés kimérésénél figyelembe kellett venni panaszlott őszinte beismerését, büntetlen előéletét, társadalmi családi s vagyoni viszonyait, különösa pedig azon körülményt, hogy az elkövetett sértésért panaszlótól a tárgyaláson nyilvánosan ünnepléses bocsánatot kért, s hogy mindezekkel szemben súlyosító körülmény nem forog fenn semmi. Az ítélet intézkedései a hivatolt törvényszakaszok, s a btk. 277 §-a által indokoltak. Keit Naszodon 1893. Junius 27-én. Kászonyi Lejos sk. kir. ajbíró.

Jelen másolat a jogerő eredetivel összhangzó.
A kir. járásbíró kiadó hivatala.
Naszodon, 1893. November hó 4-én.
L.—S. ISTRATE KELEMEN kiadó.

Numere singuraticce din „Gazeta Transilvaniei” à 5 cr. se potü cumpëra în librăria Nicolae Ciurcu, și în tutungeira I. Gross.

Cheque-Conto
la postă
Nr. 505.

INSTITUTULŪ DE CREDITŪ
ȘI DE ECONOMIİ
„ALBINA”
FILIALA BRAȘOVŪ,

Giro-Conto
la banca
Austro-Ungară.

primesce depunerii spre fructificare pe lângă 4 1/2 % și plătesce însași darea de venitü pentru ele.

Escomptează cambii;
Acordă împrumuturi cambial-hipotecare, până la jumătate din valörea ipotecei;
Lombardează efecte și monete, acordândü 85% din valörea de curs, și
Giuaerii și mărfuri acordandü 2/3—3/4 a valörei lorü ca împrumutü ;
Cumperă și vinde efecte. Valute și devise cötate la bursele din Budapesta, Viena și Bucuresci după cursulü ñilei, recomandandü mai alesü pentru plasări de capitalii diferitele efecte române, cari pe lângă cea mai mare asigurantă ofer unü produsü de peste 5%, și cari se află totdeauna de vëndare la cassa institutului în Brașovü ;
Efectuesce sub cele mai ieftine condițiuni plăți și încassări și eliberează asemnate asupra tuturorü piețelorü, mai ales din Romănia ;
Rescumperă fără nici o detragero cupöne, le escompteză naintea scadenței lorü și cumperă cu cele mai bune prețuri cupöne dela efecte române;
Ingrigesce în comisiune ori și ce transacțiä ajutatä fiindü de legăturile ce le întreține cu firme de rangul primü în Budapesta, Viena și Bucuresci, de a putea servi clientelei sale în celü mai culant și folositorü modü ;
Dă cu chirii magazine și locuri de depou pe teritoriulü seu alătorea cu gara reg. ung. de stat și legatü cu acësta cu două cãli ferate, Strada Gării Nro 45, și în fine
Face asigurări asupra vieții omului, ca reprezentantä a societății de asigurare „EQUITABLE” din New-York, după condițiunile avantagiöse ale acestei societăți, în töte combinațiunile.
Biroul: piața, tîrgulü botelorü Nr. 22. etagiulü I.
Öre de oficiu: 1/2—1/2, öre de cassă: 8—1. 68—*

Curată reciprocitate. — Fără acționari.

Totü venitulü revine celorü asigurați.

Celü mai mare și bogatü institutü de bani din lume.

Fondulü de asigurare

907 milioane franci.

The Mutual
societate de asigurare pe viață din New-York
fundată 1843.

Asigură viața după modalitățile cele mai diferite și mai favorabile.

Cu prospecte și cu cele mai bune informațiuni servesc:

Subdirecțiunea Ardelenă seu agentura principală locală
Brașovü, ulița Neagră Nr. 45.

30—*

Antreprise de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașovü, Strada Porții Nr. 4. Colțulü Tîrgulü hoilorü.

Recomandă on. publicü la casuri de mörte, aședământulü seu de înmormëntare bogatü asortatü în cari töte obiectele, atätü sortele mai de rëndü, cätü și cele mai fine, se potü cãpăta **cu prețuri ieftine.**

Comisiune și depou de sicriuri de metalü ce se potü închide hermeticü, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriä a tuturorü siclurilorü de lemnü, de metalü și de lemnü de ștejarü.

Depou de **cununi** pentru monumente și planticii cu prețurile cele mai moderate.

Representantä de monumente de marmurä, care funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și unü **carü funebru** vëndü pentru **copii**, precum și cioclii.

Comande întregi se escută **promptü și ieftinü**, iau asupra-mi și **transporturi de mörți în străinătate.**

In fine recomandü și biroulü meu mijlocitorü procedandü cu cunoscuta-mi soliditate.

La casuri de mörte a se adresa la

E. Tutsek.

6—*